

Beleidskader zonneparken West Betuwe

De gemeente West Betuwe staat voor een grote opgave: transitie naar energieneutraliteit. Opwekking van duurzame energie met behulp van de zon zal daaraan een belangrijke bijdrage moeten leveren. Naast het zoveel mogelijk benutten van geschikte dakoppervlakken, zal ook de aanleg van een fors aantal hectares zonneparken noodzakelijk zijn. De afgelopen periode zijn door inwoners of bedrijven een aantal verzoeken ingediend voor de aanleg van zonneparken. Om deze verzoeken te kunnen beoordelen, ontbrak het aan een beleidskader. Doel van dit beleidskader is om sturing te geven aan de totstandkoming van zonneparken. De reeds ingediende verzoeken, met eventuele aanpassingen, en nieuwe verzoeken kunnen worden getoetst met behulp van het beleidskader.

Doelen van het beleidskader

Zonneparken hebben vanwege hun omvang en het monotone karakter van de materialen een forse impact op het landschap. Daarom geeft het beleidskader ruimtelijke en landschappelijke randvoorwaarden waarbinnen zonneparken kunnen worden aangelegd. Tevens worden een aantal randvoorwaarden genoemd waar alle zonneparken aan moeten voldoen en worden objectieve en toetsbare criteria genoemd waarmee de kwaliteit van een initiatief kan worden beoordeeld. Daarbij stuurt het beleidskader o.a. op het zoveel mogelijk ontzien van mooie landschappen, natuur, landbouwgrond en dorpsranden en op zo goed mogelijke participatie van de omgeving.

Maatschappelijke tender

Er zijn verschillende mogelijkheden om te sturen op de meest wenselijke locaties en realisatievorm voor zonneparken. Een recente ontwikkeling, die de gemeente West Betuwe in dit beleidskader volgt, is de zogenaamde 'maatschappelijke tender'. In de handreiking [Wind- en zonneparken realiseren samen met inwoners](#) (juni 2019) wordt uitgelegd hoe dit werkt: "Voor een bepaalde hoeveelheid op te wekken wind- en/of zonne-energie kunnen in een beperkte tijdsperiode meerdere ontwikkel-partijen projecten indienen. De projecten worden beoordeeld volgens een vooraf opgesteld beleidskader, met allerlei aspecten waarop getoetst kan worden. De toetsing kan bijvoorbeeld gebeuren aan de hand van punten die per aspect verdiend worden. De best scorende projecten mogen door, precies genoeg om de vooraf vastgestelde opgave te halen."

In de huidige raadsperiode zal in West-Betuwe één tender plaatsvinden voor de gehele opgave voor 2023. Reeds bij de gemeente bekende initiatiefnemers krijgen in de periode waarin de tender wordt opengesteld de gelegenheid om hun initiatief opnieuw in te dienen, waar nodig met aanvullingen om getoetst te kunnen worden volgens de criteria van dit beleidskader. Ze krijgen daarbij de gelegenheid om hun initiatief vooraf te bespreken met de gemeente, om het op punten te kunnen verbeteren.

Er van uit gaand dat er méér (opwek aan) initiatieven worden ingediend dan volgens het gestelde tussendoel voor 2023 nodig is, zullen na beoordeling door een deskundige en toegewijde toetsingscommissie alleen de best scorende initiatieven (tot aan de vastgestelde

opgave) groen licht krijgen. Alle vergunde zonneparken moeten dan in 2023 operationeel kunnen zijn.

Altijd verplicht

Initiatieven zullen als eerste getoetst worden op een aantal aspecten die standaard verplicht zijn. Denk aan:

- Aantonen van haalbaarheid van de business case;
- Zekerheid van aansluiting op het net (aantoonbaar d.m.v. een contract met de netbeheerder) of een positieve transportindicatie van de netbeheerder;
- Wet Bibob: aandacht voor de herkomst van de investeerder, waarbij Nederlands investeerders voorrang krijgen.

Sommige zaken legt de gemeente op als randvoorwaarde aan elk initiatief. Dat zijn:

- De initiatiefnemer onderschrijft de '[Gedragcode zon op land](#)' van de brancheorganisatie Holland Solar en anderen (november 2019), en voldoet daar in zijn initiatief ook aan;
- Het initiatief betaalt een bijdrage van minimaal € 0,50/opgewekte MWh aan een Gebiedsfonds;
- Het initiatief zal voor tenminste 50% in lokaal eigendom komen;
- Het zonnepark dient na afloop van de productieperiode volledig opgeruimd te worden en de bodem hersteld, inclusief financiële garantie daarvoor.

Criteria voor waardering

De toetsingscommissie krijgt de taak om initiatieven te beoordelen op een aantal aspecten, waarop punten gescoord kunnen worden. Deze aspecten zijn samengebracht onder vier thema's. Hieronder worden deze uitgewerkt, voor een deel met voorbeelden. De beoordeling door de commissie kan deels volledig objectief zijn, maar zal deels ook subjectief zijn, waarbij een goed onderbouwde motivatie vereist is.

Samengevat werkt de puntentoe wijzing als volgt:

Thema	Punten	Percentage (%)
1. Locatie	-10 - 40	25
2. Landschap, cultuurhistorie en ecologie	max. 40	25
3. Agrarische structuur & extra's	max. 40	25
4. Participatie	max. 20	25
		100

1. Locatie (-10 tot +40 punten) (25% van de weging)

De thema's 1 t/m 3 hebben een sterke relatie met de 'zonneladder', maar zijn voor de praktische werkbaarheid in dit toetsingskader over drie thema's onderverdeeld. Voor thema 1 is een zonneladder op locatieniveau gemaakt. Zonnepanelen (of -cellen, -folies, -collectoren...) op locaties vallend onder Trede 1, vallen buiten dit beleidskader voor zonneparken.

Trede 1. 'No regret'-locaties n.v.t.

Op daken en gevels

In en op infrastructuur

Zonnevelden kleiner dan 1-2 hectare. Deze worden wellicht opgenomen in het Bestemmingsplan buitengebied.

Trede 2. Voorkeurslocaties 40 punten

Bermen en taluds van wegen, spoorwegen en waterstaatswerken

Onbenutte/niet anders te benutten delen van bedrijventerreinen

Water zonder natuur- en recreatiewaarde

Trede 3. Ontwikkelgebieden 30 punten

Aansluiten bij bedrijventerreinen

Zone aansluitend bij snelwegen en Betuweroute

Trede 4. Gevoelige locaties

4a: komgebieden 15 punten

4b: dorpsranden en oeverwal-gebieden 0 punten

4c: Gelders Natuurnetwerk (GNN)¹ -10 punten

Trede 5. Uitgesloten locaties n.v.t.

Natura 2000-gebieden

2. Landschap, cultuurhistorie en ecologie (max. 40 punten) (25% van de weging)

Het project kan een (visueel) negatief effect hebben voor het landschap, maar dit effect kan verzacht worden door bij de inpassing rekening te houden met de beleefbaarheid en karakteristiek van het landschap en van eventuele monumentale of karakteristieke bebouwing, c.q. maatregelen te nemen om deze elementen te versterken. Dit wordt in de tenderprocedure beschreven in een verplicht landschappelijk inpassingsplan. Daarin wordt óók aangegeven welke onderdelen gehandhaafd zouden moeten blijven indien de zonnepanelen na verloop van tijd worden opgeruimd.

De Nieuwe Hollandse Waterlinie staat op de nominatie als Unesco Werelderfgoed. Daarmee is niet gezegd dat zon in de NHW niet mag, maar dat dit zorgvuldig moet worden beoordeeld. Projecten in die NHW zullen dan ook altijd getoetst moeten worden door de Provincie en door de monumentencommissie.

Het project kan een negatief ecologisch effect hebben, waaronder ook meegerekend het effect op de bodem (licht, water, verdichting), maar kan ook een ecologische meerwaarde hebben ten opzichte van de bestaande situatie. De aanwezige natuurwaarden en de te verwachten ecologische effecten worden beschreven in een natuuronderzoek (verplicht; de

¹ Vanwege een grote overlap met het GNN worden in trede 4c de Weidevogelgebieden, de Nationale Landschappen en de uiterwaarden van Waal en Linge niet apart genoemd. In de 'Gedragscode zon op land' wordt het Natuurnetwerk benoemd als 'nee, tenzij', waarbij ook beschermde landschappen en aangewezen weidevogelkerngebieden worden genoemd.

Waterplassen worden in de treden 3 en 4 niet genoemd omdat er vooralsnog geen voor de hand liggende locaties bekend zijn.

diepgravendheid van dit onderzoek mag locatie-afhankelijk variëren). Voor zover natuurlijke elementen worden geïntegreerd of toegevoegd, kunnen deze worden opgenomen in het landschappelijk inpassingsplan. Extra punten kunnen worden verdiend wanneer de aangelegde landschaps- of ecologische structuur gegarandeerd blijvende waarde heeft, ook ná opruiming van het zonnepark.

3. Agrarische structuur & extra's (max. 40 punten) (25 % van de weging)

De initiatiefnemer dient in beeld te brengen in welke mate het zonnepark effect heeft op de agrarische structuur. In de puntentoekening werkt dit als volgt:

30 punten als er géén landbouwgrond wordt gebruikt.

20 punten bij voortzetting van landbouwkundig gebruik (dubbel ruimtegebruik).

10 punten wanneer grond wordt gebruikt met een lage landbouwkundige waarde (zulke grond kan bijv. beschikbaar zijn gekomen door kavelruil of ingelegd zijn via een agrarisch collectief, waarbij goed gekeken is naar de agrarische structuur, bedrijfsopvolging etc.).

0 punten wanneer grond wordt gebruikt met een goede landbouwkundige waarde

-10 punten wanneer landbouwgrond wordt gebruikt die aantoonbaar de agrarische structuur negatief beïnvloedt (bijv. door het in de toekomst belemmeren van weidegang/grondgebondenheid van een naastgelegen melkveehouderij).

De initiatiefnemer kan met eigen creativiteit nog extra punten verdienen. Denk bijv. aan het benutten van de locatie om een innovatie uit te proberen op gebied van netinpassing en energieopslag, door de locatie te koppelen aan energie-afname ter plekke. Denk aan een pilot met een nieuwe generatie zonnepanelen. Denk aan circulariteit c.q. inzetten op hergebruik van onderdelen.

Voor deze extra's kunnen **max. 10 punten** verdiend worden.

4. Participatie (max. 20 punten) (25 % van de weging)

In een (verplicht) participatieplan wordt beschreven hoe gewerkt is en/of nog gaat worden aan draagvlak/acceptatie en betrokkenheid van direct omwonenden en andere belanghebbenden, bijvoorbeeld bij ontwerp en inrichting van het zonnepark. Ook wordt beschreven hoe, indien relevant vanwege nabijheid of netinpassing, afstemming met andere initiatiefnemers voor zon of wind plaatsvindt.

Vijftig procent lokaal eigendom is een verplichting. Deze kan echter op verschillende manieren worden ingevuld. Ideaal is dat het om brede burgerparticipatie gaat, en niet alleen enkele lokale ondernemers. Ideaal is dat het mede-eigendom in alle fasen betekent, dus ontwikkeling, realisatie en exploitatie.

Extra punten (**max. 20 punten**) zijn te verdienen als uit de aanvraag blijkt dat (een deel van) de 'winst' wordt geïnvesteerd in de omgeving (dit staat los van het Gebiedsfonds). Bij

initiatieven die op de grens van de gemeente zijn geprojecteerd, behoort ook de omliggende gemeente tot de omgeving.

Initiatiefnemers kunnen aantonen dat hun project veel 'maatschappelijke meerwaarde' oplevert. Te denken valt hierbij bijvoorbeeld aan een bijdrage in het gasloos maken van woningen of bedrijfsterreinen; ze kunnen bewoners en/of bedrijven in West Betuwe laten delen in de opbrengst door de uitgifte van obligaties of met een voordelig aanbod voor zonnestroom; ze kunnen sturen op een bijdrage aan de lokale werkgelegenheid, bijv. door aannemers uit de regio in te huren of door lokale werklozen een opleidingstraject aan te bieden.